

דעות אחרונות

20.3.2014

דניאל פרידמן • אפליה

למה דירות?

התוכנית שהתפרסמה לאחרונה בד"ר החזר מע"מ לרוכשי דירה ראשונה ששירתו בצה"ל מעוררת כתימה זעקת אפליה. מדוע לא יינתן פטור דומה למי שלא שירת? אני לפחות אינני מתרשם מטיעון זה. זכותה המלאה של המדינה לפצות בצורה נאותה את חיילי שירות חובה. למעשה זו לא רק זכות, אלא חובה לעשות כן. העובדה שהמדינה אינה מפצה קבוצות אחרות איננה מהווה אפליה, כשם שמעביד המשלם שכר לעובדיו ואיננו משלם שכר למי שלא עבד איננו מפלה.

אולם ההסדר המוצע מעורר שורה של בעיות. האחת היא שמחירי הדירות יקרים מדי גם למי שלא שירת בצה"ל, וההשפעה שתהיה להחזר המע"מ לקבוצה מצומצמת על כלל מחירי הדירות רחוקה מלהיות ברורה. הבעיה האחרת היא אכן בעיית האפליה. לא זו שבינן מי ששירת למי שלא עשה זאת אלא האפליה בין משרתי שירות חובה לבין עצמם. החזרת המע"מ תיעשה למשוחררי צה"ל העומדים בקריטריונים מסוימים (רכישת דירה ראשונה עד לסכום ידוע וכו'). והנה מתברר שחייל משוחרר שרוכש דירה וזולה יחסית, נניח ב־800 אלף שקל, יזכה בהחזר מס בסכום נמוך יותר מחייל משוחרר הרוכש דירה יקרה יותר, נניח ב־1.3 מיליון שקל. אפליה בלתי־מוצדקת זו היא כאין וכאפס לעומת האפליה החמורה יותר בין חייל משוחרר (העומד בקריטריונים) ורוכש דירה,

**את זכויותיהם של משרתי
שירות חובה יש להסדיר
במישרין ולא בטכניקות
עקיפות דוגמת פטורים
למיניהם**

לבין חייל משוחרר שאיננו רוכש דירה כלל, למשל מחמת שהוא בוחר להשקיע את כספו בעסק ולגור אצל הוריו או בשכירות. מהי ההצדקה לתת לאחד מענק בסכום שיכול להגיע עד 200 אלף שקל ואף למעלה מזה, ולאחר לא לתת מאומה?

בקיצור, בעיית מחירי הדירות היא בעיה נפרדת מבעיית התשלום לחיילים. את זכויותיהם של משרתי שירות חובה יש להסדיר במישרין ולא בטכניקות עקיפות דוגמת פטור משכר לימוד באוניברסיטה, הנחה ברכישת מקרקעין, החזר מע"מ ברכישת דירה או ברכישת תנור חשמלי. כל הדרכים הללו לוקות באפליה בסיסית כלפי חיילים שאינם נהנים מהטבה כזו משום שאינם לומדים באוניברסיטה או שאינם רוכשים דירה או תנור חשמלי.

הדרך לפתרון היא במישרין, על ידי תשלום שכר ראוי לחיילי שירות חובה, כמוכר בהתאם לתפקיד שהם ממלאים, ושחיילים קרביים יקבלו שכר גבוה יותר מאלה המשרתים בעורף. בדרך זו יוכל כל חייל להשתמש בכסף כרצונו ולמטרה הנראית לו במקום לחפש את המוצר או השירות שבהם תזכה אותו המדינה בהנחה מקסימלית. זוהי, אגב, הגישה הליברלית הנאותה, להבדיל מגישה המבקשת לכוון את החייל לרכישת מוצר או שירות הנראים בעיני המדינה. ■